

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
hallitussihteeri Emmi Äijälä

MUISTIO
18.2.2021

LIITE 1

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN (1373/2018) MUUTTAMISESTA

1. Ehdotetun asetuksen tarkoitus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 5 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä myös ”*ELY-keskus*”) voi hoitaa tehtäviä useamman kuin yhden keskuksen toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa keskusten toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä tai parantaa palvelujen saatavuutta. Vastuualueiden sijoittumisesta ELY-keskuksiin ja keskusten toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Esityksen tarkoituksena on keskittää valtionapuviranomaisen tehtäviä päätettäessä eräistä ympäristöministeriön hallinnonalan avustuksista. Ympäristöministeriön hallinnon alan avustuksista säädettävä ELY-keskus hoitaisi valtionapuviranomaisen tehtäviä myös muiden ELY-keskusten toimialueilla silloin, kun avustusta myönnettäisiin Helmi-elinympäristöohjelman mukaisiin elinympäristöjen kunnostamis- ja ennallistamishankkeisiin kunnille ja järjestöille. Tehtävä olisi tarkoituksenmukaista keskittää Uudenmaan ELY-keskukseen, jossa on kokemusta useiden elinympäristöjen luonnonhoitohankkeista ja sinne on vastaavasti keskitetty lähivirkistysalueiden kunnostamiseen myönnettävien avustusrasioiden käsittely.

Lisäksi säädettävä ELY-keskus hoitaisi maatalousmaan kipsikäsitteilynä myönnettävän tuen järjestämistä koskevat tehtävät myös muiden ELY-keskusten toimialueilla. Tehtävä olisi tarkoituksenmukaista keskittää Varsinais-Suomen ELY-keskukseen, koska kipsin levitystarve ja suurimmat levitysalueet ovat Varsinais-Suomessa ja sen lähialueilla.

Lisäksi asetukseen tehtäisiin joitakin pienempiä teknisiä ja muun lainsäädännön muuttamisesta johtuvia korjauksia.

2. Ehdotetun asetuksen sisältö

Ehdotetaan muutettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §, 7 §:n 1 momentin 2 kohta, 12 § ja 14 §:n 2 ja 4 momentti, joissa säädetään Uudenmaan, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueista eräissä tehtävissä. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimialuetta koskevaan asetuksen 5 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 kohta ja muutoksesta johtuen korjataan ruotsinkielisen asetuksen 5 §:n 1 momentin 8 kohdan kirjoitusasu. Asetuksen 12 §:ään ja 14 §:n 2 ja 4 momentteihin ehdotetut muutokset ovat muun lainsäädännön muuttumisesta johtuvia teknisiä korjauksia.

4 § Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pykälän 1 momentin 3 kohtaa täydennettäisiin siten, että työ- ja elinkeinotoimistojen oikeudellista ohjausta annettaisiin keskitetysti Uudenmaan ELY-keskuksesta myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) ja ulkomaalaislain (301/2004) soveltamiseen liittyen. Kyseessä olisi tekniluonteinen täydennys, sillä Uudenmaan ELY-keskus antaa TE-toimistoille oikeudellista ohjausta mainittujen lakien osalta tälläkin hetkellä. Selvyyden vuoksi on kuitenkin arvioitu tarpeelliseksi lisätä säädösten ohjaustehtävä myös mainittujen lakien osalta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 5 kohta, jonka mukaan Uudenmaan ELY-keskus hoitaisi asetuksen 1 §:ssä säädetyn toimialueensa lisäksi valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät, kun avustusta myönnettäisiin valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista kunnille tai järjestöille Helmi-elinympäristöohjelman mukaisiin elinympäristöjen kunnostamis- ja ennallistamishankkeisiin. Yhtenäisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi Helmi-elinympäristöohjelman mukaiset avustusasiat olisi tarkoituksenmukaista keskittää yhteen ELY-keskukseen. Koska Uudenmaan ELY-keskuksella on kokemusta useiden elinympäristöjen luonnonhoitohankkeista ja sinne on vastaavasti keskitetty lähivirkistysalueiden kunnostamiseen myönnettävien avustusasioden käsittely, olisi perusteltua keskittää myös Helmi-elinympäristöohjelman mukaiset avustusasiat Uudenmaan ELY-keskukseen. Saman tyyppisten avustusasioden keskittäminen samaan ELY-keskukseen tuo synergiaetua avustusten käsittelyyn. Kehittämisen ja hallintokeskus hoitaisi avustusten maksamista, maksatuksen keskeyttämistä, takaisinperintää ja käytön valvontaa koskevat tehtävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 a §:n 2 momentin mukaisesti.

Muilta osin 1 momentti säilyisi ennallaan.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin teknisiä korjauksia siten, että siitä poistettaisiin tarpeettomana kotoutumisen edistämisestä annetun lain säädösnumero. Lisäksi viittaus kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annettuun lakiin korjattaisiin lain voimassa olevan nimikkeen mukaiseksi eli viittaukseksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettuun lakiin. Muilta osin 2 momentti säilyisi ennallaan.

5 § Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 9 kohta, jonka mukaan Varsinais-Suomen ELY-keskus hoitaisi asetuksen 1 §:ssä säädetyn toimialueensa lisäksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa ja maatalousmaan kipsikäsittelyyn vuosina 2020-2025 myönnettävästä tuesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (510/2020) tarkoitetut maatalousmaan kipsikäsittelynä myönnettävän tuen järjestämistä koskevat tehtävät.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa (muutos 507/2020) säädetään vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevasta tuesta. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luku sisältää tukea koskevat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle osoitetut viranomaistehtävät. Lain 6 b §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus järjestää tuen hankinnan ja luovuttamisen tuen saajalle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät. Maatalousmaan kipsikäsitteilyyn vuosina 2020-2025 myönnettävästä tuesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (510/2020) sisältyvät tätä tukimuotoa koskevat lakia tarkentavat säännökset muun muassa Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta (2 §), tukihakemuksen sisältövaatimuksista (5 §), tuen myöntämisen edellytyksistä (6 §) ja tuen myöntämisen rajoituksista (7 §).

Ehdotetut maatalousmaan kipsikäsitteilynä myönnettävän tuen järjestämistä koskevat tehtävät olisi tarkoituksenmukaista keskittää Varsinais-Suomen ELY-keskukseen, jossa on jo hankeorganisaatio ja joka on jo hoitanut kyseistä tehtävää omalla alueellaan. Tehtävän keskittäminen Varsinais-Suomen ELY-keskukselle on perusteltu erityisesti maantieteellisistä syistä, sillä kipsin levitystarve ja suurimmat levitysalueet ovat Varsinais-Suomessa ja sen lähialueilla, ulottuen myös muun muassa Uudenmaan, Etelä-Pohjanmaan, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueille.

7 § Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin c alakohdan osalta siten, että siinä säädettäisiin Pirkanmaan ELY-keskukselle toimivalta päättää tieliikennelain (729/2018) 187 §:n mukaisesta tien tilapäisestä sulkemisesta silloin, kun sulkeminen liittyisi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä tarkoitettuun lupaan tiealueella työskentelyyn. Tieliikennelain 187 §:n mukaan tien tilapäisestä sulkemisesta päättää se, jolla on oikeus asettaa liikenteenohjauslaite. Tieliikennelain 71 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään ELY-keskuksen toimivallasta asettaa liikenteenohjauslaite. Käytännössä tien tilapäiselle sulkemiselle on kuitenkin usein tarve suoritettaessa liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 42 §:ssä tarkoitettua työtä tiealueella. Kun edellä mainitussa 42 §:ssä tarkoitettujen lupien myöntäminen on keskitetty Pirkanmaan ELY-keskukselle, johtaa voimassa oleva sääntely tällä hetkellä siihen, että toimivalta päättää tien tilapäisestä sulkemisesta tiealueella tehtävän työskentelyn vuoksi on kuitenkin tieliikennelain 187 §:n mukaan toimivaltaisella ELY-keskuksella. Tällöin saman asiakokonaisuuden osalta päätökset työluvasta ja tien tilapäisestä sulkemisesta tehtäisiin kahden eri ELY-keskuksen toimesta, jos tiealueella työskentely edellyttäisi myös tien tilapäistä sulkemista. Ehdotetulla muutoksella yksinkertaistettaisiinkin tien tilapäiseen sulkemiseen liittyvää menettelyä silloin, kun tien tilapäinen sulkeminen olisi tarpeen tiealueella työskentelyn yhteydessä. Muutoksella tehostettaisiinkin työluvien ja niihin liittyvien tien tilapäistä sulkemista koskevien asioiden käsittelyä erityisesti viranomaisen näkökulmasta, kun jatkossa Pirkanmaan ELY-keskus olisi toimivaltainen päättämään sekä työluvasta että siihen liittyvästä tien tilapäisestä sulkemisesta. Muissa tilanteissa tien tilapäisestä sulkemisesta päättäisi edelleen tieliikennelain perusteella toimivaltainen ELY-keskus.

Lisäksi 1 momentin 2 kohdan a, b ja d kohtiin tehtäisiin teknisiä muutoksia, jotka ovat tarpeen c kohtaan tehtyjen muutosten vuoksi. Mainittujen alakohtien sisältöä ei kuitenkaan muutettaisi, vaan sisällöllisesti a, b ja d alakohdat säilyisivät ennallaan.

12 § Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pykälän 2 kohtaan tehtäisiin muun lainsäädännön muuttumisesta johtuva tekninen tarkistus siten, että kohdassa mainitun valtioneuvoston asetuksen nimike päivitetäisiin uuden nimikkeen mukaiseksi. Kohdassa viitattaisiin näin ollen biomassojen ravinteiden kierrätystä edistäviin toimenpiteisiin myönnettävästä väliaikaisesta valtionavustuksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (382/2016).

Muilta osin pykälä säilyisi ennallaan.

14 § Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos siten, että viittaus alueellisesta kuljetustuesta vuosille 2018 ja 2019 annettuun valtioneuvoston asetukseen (1030/2018) korvattaisiin viittauksella alueellisesta kuljetustuesta vuosille 2020-2022 annettuun valtioneuvoston asetukseen 1193/2020.

Pykälän 4 momentin 1 kohdasta korjattaisiin suomenkielisessä asetuksessa havaittu kirjoitusvirhe. Lisäksi momentin 2 kohdassa oleva viittaus kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annettuun lakiin korjattaisiin lain voimassa olevan nimikkeen mukaiseksi eli viittaukseksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettuun lakiin.

Muilta osin 4 momentti säilyisi ennallaan.

Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 22.2.2021.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Asetuksella tehostettaisiin ELY-keskusten toimintaa ja henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä valtionavustusten myöntämisessä, mistä voidaan olettaa saatavan kustannussäästöjä.

Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoon ja avustusten myöntämiseen on osoitettu vuoden 2021 talousarviossa määräraha momentilla 35.10.21 (Eräät luonnonsuojelun menot). Ehdotetulla tehtävän keskittämisellä ei ole erillisiä taloudellisia vaikutuksia,

vaan tehtävän edellyttämä henkilöstön lisäresursointi sekä avustusten maksu katetaan edellä mainitun momentin määrärahoista.

Maatalousmaan kipsikäsittelynä myönnettävän tuen järjestämistä koskevien tukiviranomaisen tehtävien hoitamisesta aiheutuisi vesiensuojelun tehostamisohjelman aikana organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa. ELY-keskus tekisi hakemuksen perusteella tukipäätöksen ja huolehtisi muista tehtävistä. Tehtäväkokonaisuuden hallinnointikulut ovat noin 180 000 € vuodessa (2020-2024), joka kattaa kahden henkilön palkan (kaksi henkilötyövuotta). Lisäksi määrärahalla katetaan kausiapulaisen palkkaa ja myös ELY-keskuksen muu vakituinen henkilöstö osallistuu hallinnointiin jossain määrin. Siten henkilövoimavaratarve on vuosittain noin kolme henkilötyövuotta. Seurannan ja neuvonnan kustannukset ovat edellisen lisäksi noin 300 000 € vuodessa ostopalveluna toteutettuna. Edellä mainitut hallintokustannukset katetaan vesiensuojelun tehostamisohjelmasta (Veden vuoro -ohjelma), eikä ehdotetulla asetusmuutoksella ole tältä osin erillisiä taloudellisia vaikutuksia.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä ympäristöministeriön ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa. Ehdotuksesta ei ole pyydetty lausuntoja.

Ehdotettu asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 22.2.2021.